

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per totes nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser arbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions e impostos per contribuir als gastos generals de l'Estaten la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el dever de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevulga que siga llur pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

FORA CARETES

UN dels perjudicis més grans que poden causar-se a un Ideal es que'ls seus sustentadors sien amb ell hipòcrites.

Res més hermós de que'ls homes tinguin sempre el civisme i la llealtat de presentar-se tal com són, exposant amb tota claretat llur pensar i sentir.

Si deure i norma deu esser de tot partit eix principi fonamentalíssim, es una obligació ineludible que tenim de practicar-la tots els que sustentem l'austeritat i puresa de principis de la venerable Unió Catalanista.

A casa nostra, an aquesta casa on, malgrat els pesi, els oportunistes blincadiços d'esquena i mendicants de mercès, tenen forçosament d'acudir el dia que volen afirmar llur Catalanisme, cercant-hi patent de garantia per a esser creguts, i que malgrat això es blanc de befes i escarnis, per part d'aqueixos mateixos que l'abandonaren perquè en ella no hi podien satisfer llurs egoïsmes, no podem ni volem admetre dessorra sa bandera, traïdors ni gent estantica, car els que la segueixin tenen forçosament d'esser gent de soca i arrel lleal i noblement Catalanista.

Això fa que d'en tant en tant vegeu que fem

bugada, netegem, com fan a totes les cases, i com an elles llencem les escombraries.

Gent poc escrupolosa, pensava segurament que l'ésser adherit a la Unió Catalanista donava dret a mercadejar en son nom una acta, arrencar vots per a un cacic i cometre mil immoralitats sense que sortís perjudicat ni fos cap mancament a l'ideal patriòtic, afavorir descaradament a candidats pertanyents a partits espanyols i per lo tant anti-catalans, traint a homes quin sol nom els hauria hagut de fer descobrir la testar y besa'ls-hi les petjades.

Coses hi han que per endavant ja se saben; fets, que al concretar-se ja eren pressentits, i per això nosaltres avui diem a les plomes servilistes de *La Sembra* de Terrassa que no ens ha sorprès la seva conducta. Ja ho sabem. Mes sí, que si amb tota franquesa ho haguéssim dit des d'un principi s'haurien estalviat l'expulsió, que expulsió no altra cosa ha sigut, car la seva baixa no es altra cosa que una fugida de covaris que ni esma tenen per a defensar-se davant d'afirmacions condemnatòries de sa indigna conducta caciquista i espanyola.

El seu servilisme els porta a escriure barba-

ritats grossíssimes; la seva manca de catalanisme els fa veure com a catalanistes a un correlligionari del xiulat Dato, autor de la primera punyalada al Dret Català i a tot un incondicional dels autors de la llei de jurisdiccions que'ns els presenten com a fermes defensors de la Mancomunitat que allà dalt, el coix, l'està entretenint i acabarà per tirar al cove, rifant-se una vegada més a Catalunya.

Els de *La Sembra* volen ésser puritans; no volen passar per la vergonya d'ajudar a portar a un lerrouxista a la Diputació acceptant la candidatura d'esquerres; volen donar una lliçó an aquests nacionalistes que davant de conquerir una acta pacten aliança amb els eterns pertorbadors de la nostra terra, però el seu puritanisme es tant gran que ni tant sols un regionalista presenten; sols els permet per a quedar bé amb llur consciència catalanista, votar dos caciquistes, un lliberal i un conservador, i dient-ho clar, dos enemics de Catalunya, car el Sr. Sampere, regionalista, es de Sabadell; no sentint cap escrúpol de deixar sens acta al digníssim patrici i autor de la Mancomunitat, En Manel Folguera i Duràn. Posats a pastar fem-ho tot coques—devien dir-se els *sembra-dors*—i arriben al cinisme de retreure la ombra sagrada d'En Pau Clarís reclamant per la seva pressumpta patria el no trobar-se excluída de la primera gesta heroica de ressurrecció de Catalunya.

Sortosament vos han tret la careta; sabem qui sou: ningú; que voleu? menjar del pressupost, i quin es vostre ideal: cap.

Amb aqueixes armes sols podreu arribar a lo que ja haveu arribat: omplir planes i més planes de prosa estulta, de *piropos* cursis a noies histèriques i ésser uns gocets del cacic. Bon profit i que la terra us sia lleu; mes guardeu-vos sempre de retreure als que fóren per a cobrir vostres baixeses, que si En Pau Clarís tornés vos escupiría a la cara.

...això dels grans Estats es cosa capritxosa i transitoria, que en l'arrel dels pobles, sota la petjada dels exèrcits i les rodes de les màquines governamentals, hi hà una cosa més fonda: la raça.

J. MASSÓ I TORRENTS.

Croquis pirenençs, —«L'anyorament».

Esguards

«...arriba la nostra publicació a Periòdic mensual, imprés! com els grans, com els que fan els homes! millor que'is que fan els homes! car nosaltres no tenim ambicions personals ni'n tindrem mai; i per a seguir aquesta vera ruta es que surt *Esclat* en el qual desitgem que s'enmirallin els companys llegidors i, ara, amb nosaltres, facin ferma prometença de que sols els mourà sempre l'amor als Catalans i la Llibertat de Catalunya».

HEUSAQUI unes belles paraules, amb les quals, un nou periòdic, «*Esclat*», saluda al sol ixent de la seva vida plena d'il·lusions i d'esperances.

Aquesta beneida Escola Mossèn Cinto, es un arbre que sempre floreix i grana per a Catalunya. Quan dintre del Catalanisme la discòrdia abranda les passions, en l'amor d'aquesta escola s'esvaeïen les rancúnies. Ella ens va donant una mainada tota lluminosa d'amor a Catalunya; diríeu que dins del pit de cada petit deixeble hi vola una ànima d'artista: aixís estimen ells les cançons i les poesies, i la mar, la terra i el cel de que aquells cants i aquelles poesies parlen. I ara ens dona encara un periòdic mensual; ja que, deixebles i ex-deixebles de l'Escola Mossèn Cinto són els qui 'l redacten.

I si diuen, que lliures d'ambicions personals, sols els mourà l'amor als Catalans i a la llibertat de Catalunya, es clar que RENAIXEMENT els haurà d'enviar una abraçada.

—Empreneu la ruta que'l vostre entusiasme us ha traçada, joves redactors d'«*Esclat*». I per damunt dels vostres ardiments i els vostres dalits i els vostres nobles afanys de glòria, poseu-hi com nosaltres, la Catalunya dels nostres amors.

I aixís sereu tant forts com si portessiu damunt del pit una imatge emanadora d'eterna gràcia.

I sereu sempre bons: d'una bondat que no sols us portarà directament a fer bé, sino a deturar l'embat de la dolentia; i per això no solament estimareu a Catalunya, sino que odiareu i combatreu els seus esclavitzadors.

I sereu purs; que portant l'amor a la Patria arrelat en el cor, succeirà com si sempre Catalunya anés al costat vostre; i d'aquesta suau companyia en sereu talment espiritualitzats, que serà com si ella us posés el dolç encoratgement del seu braç damunt de les vostres espatlles i us infiltrés, a cau de pensament, tota la puresa del seu cel.

*I sereu coratjosos, joves redactors d'«Esclat»
no reculant les vostres ansies de deslliurança
ni davant de la vostra propia sang.*

*I aixís en sereu sempre de forts i bons i
purs i coratjosos. I—per la gracia de Catalu-
nya—una joventut eterna florirà en vosal-
tres.—*

MAIG.

ENGLANTINES

VERÍ (1)

El meu odi mes gran per a vosaltres,
amics, amics companys.

Els inactius en les idees nobles,
els apocats per a les causes grans,
els paralítics de la nova vida,
els pobres d'esperit i voluntat,
els que penseu en la futura patria
i no teniu valor per a cridar:
molt més que'ls enemics intransigents
me inspireu odi sant.

Els uns esceptics vells o paorosos,
indiferents els altres o covarts,
ni coratge teniu, ni amors, ni odis,
ni sabeu rebel·lar-se, ni triomfar.
Als vostres actes manca valentia,
a la vostra paraula claretat;
vostra vida es l'amiga inseparable
de la esterilitat,
perque febles indignes, vos espanta
la lluita pels difícils ideals.

La indignació, la santa indignació.
me fa que escriga versos tot odiant;
molt més que'ls enemics intransigents
me inspireu odi sant.

Desperta ferrol Joventut, exalta't!
Per sobre dels caiguts fes via avant!
Soterra'ls imponents, els inactius,
els que lligar-te volen peus i mans
perqué febles, indignes, els espanta
la lluita pels difícils ideals.
El meu odi més gran per a vosaltres,
oh amics, amics companys!

MIQUEL DURAN TORTAJADA.

(1) De «Joventut Valencianista».

La dòna Catalana

A Rosa, ma volguda amiga

SAMUEL Smiles, el gran filosof escocès,
diu: «El caràcter es una de les forces mo-
trius més grans que existeixen en el món». I
aixís es, certament. Es per el caràcter que ob-
tenim els nostres triomfs i els nostres fracas-
sos, segons els nostres acerts o desacerts.
Qui no posseeix un caràcter propi, qui està
sempre supeditat al fer i voler dels altres, ho-
me sense criteri, es un fracassat ja des del
començament de la seva vida. Formar un ca-
ràcter, que es lo mateix que crear una volun-
tat, es hipotecar el nostre pervindre i elevar el
concepte de la nostra propia dignitat. Un home
que s'hagi format i completament educat la vo-
luntat, es un gran caràcter, i per consegüent
un home responsable.

Davant del món, de la Patria, i de la socie-
tat, tots hi tenim una responsabilitat, tant els
homes com les dones, i es aquesta el dret i el
deure a contribuir a la magna empresa de la
perfecció, progressió i lliberació de la nostra
raça.

A Catalunya, la dolça Patria nostra, hi ha
encesa fa prop de dos segles la fornall que ha
de coure l'acer amb que hem de montar el nou
palau per a Ella. L'enclusa ferma i sonora, es-
pera l'acer, per a forjar-lo; els malls ça i enllà,
esperen braços que'ls alcin. Ja hi han, oh! si,
molts braços que un mall sostenen, però en
calen més, molts més, que la obra es tan gran
que cal molta gent, tot el poble; i ha d'ésser
tant bella, tant pulcre i perfecte, que ens calen
delicades mans que hi col·laborin. Tu, hermo-
sa amiga, vosaltres, les dones Catalanes, per
què no'ns ajudeu? Els homes som tant asfuts,
tant desconfiats i pretenciosos, que per un tò
ni sò ens rebelem i fem rebequerfes, i abando-
nem, en greu perjudici per a la Patria, la nos-
tra missió sagrada. Sempre'ns sembla que ja
hem fet prou o massa, i com a velles carcasses,
sers inútils, ens arraconem en la foscor
de les nostres cambres.

Les dones sou més constants; teniu una ma-
ravellosa paciència en el fer les vostres coses.
I si això no fos prou, en tot lo que realitzeu hi
poseu aquell amor tant pur, com el posa la
mare en l'infant que breçola. Perxò jo sempre
he sigut partidari, en part, de les idees femi-
nistes; això es, del regoneixement per la llei

dels drets de la dona. I crec que fóra d'un gran bé per a la Humanitat, puig que l'influència de la dona donaria una tonalitat més humana, menys bestial, a les nostres lluites.

Tu, la dolça amiga meva; vosaltres les dones Catalanes, no heu pensat mai en quina es la vostra missió en la gran obra de la lliberació de la Patria? Els homes, nosaltres els que anem d'un cantó a l'altre predicant les nostres idealitats; els que generosament sofrem els desenganys i les penalitats tan ineludibles en les lluites públiques; els que consagrem la joventut a la consecució d'un fi comú, anhelem, desitjem trobar pel camí asperós de la lluita les belles dones del nostre poble que, com la Verònica a Crist, aixuguin nostra suor i animin el nostre esperit. Quan la guerra heròica del Transwal contra Anglaterra, aquella guerra vergonya del món civilitzat, foren les dones les que hi jugaren un meravellós paper. Les mares ensenyaven el maneig de les armes als llurs fills, acudien als llocs de perill a portar municions i amb el foc del llur cor encès de amor a la Patria, alentaven amb entusiasme als pares, als germans, als marits i als fills.

Quantes dones trobaríem en el nostre poble que sentin el nostre ideal? Jo ja sé que tu, sincera amiga, sents un gran amor per la llengua Catalana i per a tot lo que de Catalunya siga. Però no n'hi ha prou, cal sentir fonament l'ideal per a que demà, quan formis la teva família, pugues fer dels teus fills uns bons Catalans. Quin contrast més terrible no ha d'ésser el fet de que a l'arribar l'espós a la llar venint de laborar per a la Patria, es trobi amb una esposa que no sàpiga comprendre'l seu ideal i que per consegüent, més que consol pels desenganys soferts, ajudi a desenganyar-lo i a fer-li perdre la fè? Si la dona no sent com a propies les idealitats de l'espós, es una fatalitat. Les dones, malgrat tot, teniu un quelcom d'egoisme que fa que moltes vegades en el si de les famílies, esclatin conflictes ocasionats pel divorci esperitual dels esposos.

Dolça amiga meva; vosaltres, les dones Catalanes, sigueu generoses per a la Patria. No oblideu pas que del goig del triomf tots en gosarem. La obra de la llibertat i perfecció de Catalunya ha d'ésser obra de tots els Catalans. Si les filles del Transwal ajudaren a la lluita de la llibertat de son poble, vosaltres, hermoses dones Catalanes, ajudeu-nos amorosament en l'emancipació de la nostra aimada Catalunya.

F. ROSELL

De cultura artística

L'exotisme i la llicència més forts que'l patriotisme; el sentit de la moralitat, per què aquest ve representat amb enteresa i convicció de veres, en una minça part dels que's diuen aimants de Catalunya, i en canvi aquells compten amb nombrosos i actius fomentadors, han enfeudada a la nostra gentil ciutat, fins el punt d'avassallar també les més senzilles i espontànies manifestacions populars, entre elles la noble expansió del caní, objecte d'aquest breu i modest article.

La consciència de que tenim personalitat nacional propia, rudimentaria encare en no pocs Catalans, malgrat els progressos del Catalanisme, i per lo tant exposada a defallir i entregar-se a imposantes intrusions, ha possibilitat, sense'l reactiu, per altra part, d'una continuada i intensa acció artística-popular de nostres institucions corals, l'éxit pasmós de l'exòtic cuplet, del vals voluptuós, de l'aria dissolventment afrodísíaca, del cant flamenc i de més manifestacions duptosament artístiques, i aixís veiem com una gran part del nostre poble aturdit en una orgia de torasteres cançons, de les que solament se'n desprèn una completa degeneració artística i moral, posterga i fins oblida les genuïnes, les que desparfen nobles sentiments i refan l'ànima Catalana.

Empró, si bé es com he dit, existeix desproporcionalitat entre les influències de lo sà i de lo insà; comptem amb una poderosa força que d'extendre's per els dominis públics, regeneraria la intuïció vocal dels Catalans i aqueixa força la tenim en els orfeons de la nostra terra.

A n'ells dirigim-nos, doncs, tots els enamorats de les cançons de la terra, els que sentim nobles desitjos de que'l poble s'enemisti d'una vegada amb les cançons immorals i insulses per a retornar a les deus pures de la Musa popular, demanant-los-hi que s'imposin la patriòtica i enorgullidora missió de regenerament artístic, i obrin de bat a bat les portes de llurs cenacles per a que'ls més humils respirin l'art que conforta i saneja l'esperit.

Volguem que'ls aires de la terra, comprimits avui entre parets, bandejin l'ambient de la plaça pública, del bosc, de la societat obrera, etc. i aventin les males llevors que tant pròdigament sembren els enemics de nostra Catalunya.

ANTÓN FARGAS BATLLE.

La cançó darrera

AQUELLA carretera era inacabable i trista, el fanc s'alçava cantellut formant roderes, encrespat i mig gebrat del fret, un fret que planava per l'espai, sota'l cel clar, servant feblement els darrers raigs d'un sol esblaimat que anava a la posta.

En la nota fosca del fanc de la carretera, s'oviraven dues taques negres, movediçes, que avençaven, frontollant-se pesadament; enllà, un carro sotrequjava trencant la quietut d'aquella hora trista; tot era enigmàtic i misteriós; sols aquelles ombres brunzinaven, de tant en tant, unes paraules.

Eren dos mendicants: un home i una dona.

Ell anava ajupit sota la càrrega d'un piano de maneta, era ja molt vell; la seva barba blanca i esbullada tremolava a l'impuls del vent, i les seves cames flaquejaven davant la resistència d'aquell fanc brut i espessíssim, que semblava oposar-se a que li trepitjessin les entranyes.

Ella caminava, acotada, repenjan-se en un bastó; les seves robes eren seguit de penjarelles que'l vent feia voleiar, despietadament.

I caminaven com si el vent, el fret i la fosca que envolcallava les darrerries del capvespral crepuscle, els empenyessin més i més an aquell davant enigmàtic.

Tot allavors estava silenciós i incomprensible; el carro havia desaparegut en un revol de camí i la carretera quedava isolada; sols ells restaven allí, com en lluita quimèrica amb aquell monstre que serpentejava amenaçador.

Ella brunzinà unes paraules. Ell s'adreçà i parà de caminar.

—Què dius, Lena?

—Dic que ni caminant tota la nit hi arribarem.—I com ell, adrecés el cap escoltant el frasteig d'algú, afegí:

—Ni soroll d'ànima viventa es sent.

—I ni un llum que'ns guii dret una casa, tot es fosc!

Passaren uns moments com interrogant aquella fosca densa, amb l'ànima plena d'angoixa, davant la possibilitat de passar la nit al ras.

—Es molt lluny encara la vila i no passa ningú per preguntar-li.

—I que vols que passi? No't recordes que es la nit de Nadal?

—Avui?

—I doncs? perquè anem a la vila, sinó per les fires.

Ambdós restaren novament silenciosos; la Lena tornà a afegir:

—Jo ja no puc més!

—Jo tampoc, ens tindrem de quedar aquí fins demà.—I pesadament, buscà racer en un camp proper.

La Lena el seguia, amb el cap cot, tambalejant-se, al pas d'ells, i a la seva fressa sortien de les mates humitejades, uns aucells qui restaven ajocats, piulant avalotadament.

—Té, veus? Jaurem a tall d'aucell, no serà pas el primer cop.

—I havent d'anar sempre aixís d'esma i desorientats sens un llum que'ns diga que hi ha una llar de foc.

—I sens unes campanes que ressonin, dient-te que tens un poble a la vora—afegí el vell, deixant l'orga rònega al caire d'un marge i anant a cercar llenya.

—Farem foc.

La Lena preparava el jaç per a allitar-s'hi, arrencant mates d'herba i fent-ne pila; damunt hi estengué uns sacs que fraginava a coll.

Ell, barbotejà enquimerat:

—Què tens, Tercu?

—Té! ara no podem fer foc; tot es moll, tot regalima...

—I amb aquest fret!

Tots dos se mig ageçaren sota'l marge i escoltaren, com volguent descobrir en el silenci un esperançador soroll.

El cel era clar, puríssim; unes estrelles hi brillaven tenuament i al redós d'ells, les muntanyes prolongaven les seves immenses ombres interminables.

—Te'n recordes, Tercu? Avui deu fer anys que'ns vàrem casar.

—Oh, si, qui ens ho havia de dir... aquell dia també feia fret.

—Si, molt fret.

—Te'n recordes? tu vas baixar-me del cim de les muntanyes les flors del casori i a la nit, vàrem dormir al poble i tu m'omplires el coixí de romaní...

—I tota la cambra era olorosa.

—Que erem feliços, oi?

—Oh, si, fins pel casori vaig matar el manso de la remada; era ja molt vell...

—Pobre...

—Molt vell, com ara nosaltres... després tota la remada belava d'enyorament.

—A nosaltres ningú ens trobarà en falta.

—Valdria més morir-nos, Lena.

—Oh, si, sabs que pensava, Tercu?

—Què?

—Que ja que avui ne fem cinquanta de catsats ho celebrem; la mare deia que si en aquest jorn no's cantava, portava malestruga.

—Més malestruga que la nostra.

—Tercu, toca l'orga; ara la tocarem per primer cop per a nosaltres, podríem tenir un mal morir.

—Massa lluny serà.

—Avui fa anys que vas dir-me que m'estimaves sempre. Tercu, no'm desplaguis! Veus? avui he sigut jo qui ha cullit les mates per al teu jaç; apa, no tentossudeixis.

—Tu rapapieges, Lena; val més que dormim.

—Dorm tu.

Ell s'ajassà, embolicat amb aquells pellingos i s'adormí.

Ella s'ajassà també, mes prompte s'alçà novament i s'apropà a l'orga; el vent tremolà sos cabells i un aucell, mort de fret, agonitzava, piulant tristement.

Després, tot d'una l'orga tocà; era un tocar planyívol, que s'alçava en el silenci com un càntic fervorós a les cabrelles que's fonien en el cel, sota la boira fins a desaparèixer; allavors la fosca fou encara més densa, tot esdevenia més plé de misteri i el fret era crudelíssim: sols l'orga resava les notes incoherentes com una psalmodia de difunts, que'l vent en ses rauxes, de tant en tant, emportava per l'espai, ungut de misteri.

El Tercu, profundament adormit, arronçat, engebrat ja, no sentia res i l'orga finia pausadament, lentament, com una oració d'agonia.

Quan parà, les mans balves caigueren per sempre més i per allí aprop, l'aucell piulador, feu la darrera extremitut.

DANIEL CARDONA.

Resultats

JA son finides les lluites electorals, ja s'han acabat des de les planes dels respectius orgues en la premsa, aquelles campanyes baixes, aquelles burxades entre uns i els altres sobre actuacions, sobre manera d'obrar i pensar en la tasca que cada un d'ells s'ha encomanada. I total rés n'han tret de les seves baralles. Queda l'efectivitat de moment d'un bon resultat per a Catalunya, car això ho representa l'haver comensat a foragitar de les nostres corporacions an aquets elements anticatalans com son els lerrouxistes i els del Co-

mité de Defensa Social, elements tots ells eminentment insolubles per a les nostres aspiracions patriòtiques.

Emprò cal confessar sens cap dupte, que aquesta victòria electoral que han guanyat elements catalanistes de dreta i esquerra en profit d'ells i dels seus respectius nuclis, no serà en profit de la nostra Patria si la seva acció dintre les corporacions *provincials* no respón fidelment an els anhels i desitjos perquè s'ha manifestat Catalunya a l'emetre els seus vots i enlairar-los an el honrós setial d'administradors dels nostres afers territorials.

Es an aquí el valor dels resultats de les passades eleccions de diputats *provincials*. I del falaguer resultat d'aquestes es d'aon deu arrencar tota la futura actuació de l'estol Nacionalista de dreta i esquerra.

S'apropen per a Catalunya jorns de lluita persistent i intensiva, en que'l defalliment serà una claudicació o un renunciament; està pendent la derogació del R. D. sobre provisió de Notaríes, l'aprovació del projecte de Mancomunitats, la derogació de la llei de Jurisdiccions, la discussió de la llei d'admissions temporals i molts i molts projectes que momentanament es presentaran que afectaran a Catalunya i presentats exprofés, per a dividir-los i fer-nos barallar i aixís desintegrar poc a poc l'ànima nacional del nostre poble.

Doncs per aquestes lluites que s'apropen, els nacionalistes de cor han fet esforços suprems arreu de Catalunya per a que sortissin triomfants els que encarnen aquest verb d'intransigència. Que'ls triomfants d'avui no s'envaïxin amb la llur victòria obtinguda damunt els enemics de la nostra Terra. Que pensin que aquesta victòria es el preludi de futures actuacions de vital interès per a la nostra Patria; que a tots, elements Catalans de dreta i esquerra, sols els guii una sola i única aspiració: la de consecució en tots els ordres de la llibertat de Catalunya.

Si manquen an aquest sagrat deure, incorriràn en un gros delict de lesa Patria, que jamai el poble de Catalunya els hi perdonarà.

FIVALLER.

“COSES DE L'AMPURDÀ”

per RAMÓN MASIFERN

VERGELLES

LA TAPERA

Poemet popular amb endressa i tres cants.

CANT SEGON

PROMESA

En braços de la nit dolça i serena
dorm en repós la bullanguera vila,
tant sols del mar un bleix suau s'escolta
i'l crit dels pescadors que'l llagut viren.

Dins pobre cambra, aon un raig de lluna
pels finestrans acibellats s'endinza,
sota un mateix llençol dos cors glateixen,
l'un de tristor i l'altre d'alegría.

No dorm, ai no! la neguitosa mare;
no dorm, ai no! l'agosarada filla:
no poden trencá'l sòn, i, abraçadetes,
quants de petons s'han fet! quantes caricies!

Les dos volen parlar i cap no gosa,
a dins son pit el cor com hi palpita!
quan no pot més la desvetllada mare,
darrera un fons sospir diu a sa filla:

—I... que't digué, prenda meva,
que't digué ton ballador?

Tú no dius res a ta mare!...
molt ben guardadet t'ho vols!...

—Ai mare, mareta mia,
no'm feu tant dolços recorts,
que jo no sé lo que'm passa...
dixosa dança! Senyor!

Tant belles coses va dir-me,
tants juraments feu d'amor,
que'm deixà tota encisada:
quin parlar que té més dolç!

—Ja'm semblà un jove de prendes.
tot complert i bon minyó,
més tú ets molt nena i dels homes,
no cal fiar-se del tot.

I... que't digué, filla meva?

que't digué? cònta-m'ho tot!

—Me digué que era tant guapa...

i que's moria d'amor...

I qué sé jo quantas coses,
mare meva del meu cor!

—I ja sab bé que ets tapera?

que bregues entre minyons?...
que ets una trista orfaneta
de pare i de germanor?...
que ta mareta es xacrosa
i vella?...

—Tot ho sab, tot!

Fins sab on som aplaçada,
t que'n retorço dels bons,
i que estimo a ma mareta
més que a les teles del cor!...
—I ell?...

—De tot això s'alegra,
com si no fos cap destorb:
per obstacles que li posi
tot ho veu de color d'or...
—I això es cert?

—Sí, sí, mareta;

no ho poseu en dubte, no:
m'ha donada sa paraula,
m'ha jurat ser mon espós.

—Ai Senyor, si'l teu bon pare
tornés ara en aquest món!

ai Senyor, quina alegría,
filla meva del meu cor!

Que arreglis bé nostra cambra...

—De bon matí apunt ja tot...

—Que quedi com una plata...

—Santa nit que Deu nos dol!

La nit, arreplegant ses negres faldes,
horitzó avall 'nava rabent i esquiu:
tot un aixam d'estrelles tremoloses,
a qui més pot, darrera seu corria,

La remorosa mar s'esgronxalava
en son breçol immens, encodormida;
i acompassat, en mig d'aquell silenci,
un «tira de llevant!» al lluny s'ofa.

Quin son més dolç havia clos els parpres
d'aquells dos sers que a bras nuat dormien!
quin son més dolç i quina rialleta
del llavi de cada una'n relloria!...

Tota d'un sòn aquella nit passaren
entre somnis d'amor i de delícies,
fins que, seré i rosat, un ull d'albada
guaitant pel finestró les deixondia.

Musica

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

A la serie del sis concerts de Quaresma, ja finida, se n'hi afegí un d'extraordinari a càrreg de l'eminent violinista En Joan Manén, en el que's feu sentir acompanyant-lo en el piano En Ferràn Ardèvol.

En Manén no es d'aquells que sacrifica sempre son talent al de l'autor de la obra que executa; per això si be la seva interpretació mereixerà sempre l'elogi i admiració de tothom per la dicció i digitació superba, trobarà també qui no els convencerà certes expansions que en obres, com per exemple la «Sonata a Kreutzer» de Beethoven, es pren.

Mes no per això deixarà tothom, com he dit, d'esserne un ferm admirador al sentir-lo vèncer totes les dificultats del «Capritxo n.º 24, de Paganini» per ell arreglat a violí i orquestra, que fou interpretat en el darrer concert, valguent-li llargues ovacions que l'obligaren a executar varies obres fora de programa.

La segona part d'aquest darrer concert, estava destinada per complet, a obres del mestre Lamote, que li valgueren darrerament els calurosos elogis del poble berlinès i que foren objecte d'unànims aplaudiments.

L'Orquestra Simfònica de Barcelona s'ha guanyat, en aquesta serie de concerts, ferma reputació per l'acertada manera amb que ha complert son comès.—B.

DE LA VIDA

La vida sense esperança
fora un goig sense fruir;
ai d'aquell que's desespera
i no te fè en l'avenir!

En la ruta de la vida
hi abunden els desenganys;
mes, un sol goig, moltes voltes,
fa oblidar-los tots plegats.

En el camí de la vida
qu'està tot ple d'entrebancs,
amb ulls clucs es molt més fàcil
de poguer-los traspassar.

Tot aquell que en aquest mon
vol donar-s'hi bona vida
de dugues cares que té
deu mirar sols la bonica.

EMPORDANÉS DOLÇ

Cròniques d'Art

LES EXPOSICIONS

DOMINGO SOLER.—*Saló Parés*

UN nombre prou important de teles, exposa en el Saló Parés el senyor Domingo Soler, per a que nosaltres poguem jutjar en tots sos diversos aspectes, la obra que'ns ofereix aquest pintor; obra que ja en son conjunt, ja en cada una d'elles per sí, a nosaltres—tal volta pel sentit que creiem deuen assolir les manifestacions artístiques—ens desplauen per complet.

Paissatges, interiors, tota la producció pictòrica del senyor Soler, estan exemptes totalment de tot sentiment d'art, d'aquell alt sentit de noblesa i idealitat que es lo únic que crea i vivifica la producció artística.

Tot, en conjunt, es d'una cruesa excessiva, una falta de frescor inexplicable; les boires que manyagement, vaporoses i joganeres envoltan les nostres muntanyes, en les obres que exposa el senyor Soler prenen una duresa i una manca de vaporositat, de moviment que no sabem explicar-nos.

Els interiors igual; tot es d'una entonació desagradable, crua, mancats per complet de una agradable i plaenta harmonia.

D'entre la multitud d'obres exposades, sols ens plauen algunes de les notes aplegades en el nombre 26 (grupo d'impressions) i el nombre 13 (plaça de Catalunya).

Aquesta es l'actual exposició del senyor Domingo Soler; no duptem de que posa en les seves obres tot el seu esforç i voluntat: mes realment els fruits no semblen respondre a l'esforç amb que la obra es creada.

J. GRAU M.—*Saló Parés*

Un conjunt d'obres caricaturesques, ens ofereix el senyor Grau en la seva exposició del Saló Parés; conjunt de notes, rublertes d'un atraient humorisme, un humorisme tranquil, plaent, mogut en un harmònic ambient.

Senyala l'actual exposició un grau d'avenç en les obres que fins ara haviem vist del senyor Grau M.; el conjunt resulta més afinat, amb un desterro complet ja d'algunes dureses i estridencies de color, que mataven l'harmonia total.

No marcarem distincions entre les obres exposades, ja que totes elles son ben dignes del més sincer elogi; totes respiren el segell

de la personalitat de l'autor, dintre aquest gènere caricaturesc; personalitat que tal volta s'aparta quelcom del sentit nostre, mes que no serem nosaltres qui en censurar si, com veiem, es la sinceritat lo que la guia.

EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES—*Galeríes Dalmau*

Verament, nostre antiquari, el senyor Dalmau, mereix un caluros vot de reconeixement dels aimants de les belles coses, per l'interés i amor que demostra en la selecció de les exposicions que'ns ofereix en el seu plaent i amable saló, vot de reconeixement que no creiem que ningú intenti regatejar-li.

L'exposició de fotografies, instalada actualment en les seves galeríes, es un conjunt notabilíssim: s'ha assolit en aquesta serie de reproduccions exposades, una extraordinaria perfecció. A través d'elles es dable efectuar un complet estudi, ben latent, de la personalitat dels pintors quals obres hi ha reproduïdes.

Com no es aquest nostre intent, després de fer remarcar altra volta el viu interés que ofereix aquesta exposició, sols ens resta encoratjar al senyor Dalmau en aquestes manifestacions que ve oferint-nos per a delectació de nosaltres, els aimants de les belles coses.

LLUIS NOVAS.

LES CONFERENCIES D'EN DIEGO RUIZ

Revestiren el caràcter de veres solemnitats, consagratories del nostre llatínisme i del nostre pintor: devotament foren escoltades les lectures, vera delectació espiritual que foren per als presents.

Nosaltres esperem impacients que l'Enric Dieste—«nostre editor»—ens ofereixi el recull de les belles lectures, devotament sentides en el saló de la Casa Dalmau, fortificant en elles nostra fè i nostres ardits entusiasmes per la nova era de la civilització nostra.—N.

CARNET DE NOTES

S'anuncien una serie d'interessantíssimes exposicions.

En el Saló Parés, per al 22 del corrent, n'hi ha anunciada una del pintor Alexandre de Riquer.

En el Faiang Català, al terminar la de l'Ivo Pascual, s'hi celebrarà una exposició de les obres d'en Galvey.

En les Galeríes Dalmau, al cloure's l'actual exposició de fotografies, el dia 24, s'inaugura-

rarà tot seguit la d'en Regoyos, que no hi ha que dubtar, serà interessantíssima; el 15 de Abril, en el mateix saló, s'inaugurarà la del fort artista Aragay.

Finalment, s'anuncia per a ben properament, una exposició en el Museu Arqueològic, de la magnífica colecció de teixits Pascó, que revestirà el caràcter d'un ver aconeteixement.

Com es pot veure, es força actiu el moviment artístic de la nostra ciutat.

—Ens ha arribat la nova de que entusiastes elements de la nostra joventut, estan treballant en la confecció d'una revista d'art, acullidora de les novíssimes orientacions regnants en el terreny artístic.

Valiosos elements han ofert cooperar-hi, lo que fa augurar que la nova publicació promptament serà un fet i que assolirà, tot just nascuda, una bella importancia en el nostre món artístic i intel·lectual.

Unió Catalanista

SECCIÓ OFICIAL

BARCELONA

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.—El Jurat calificador dels concurrents al concurs de Historia de Catalunya, organitzat per aquesta Associació, ha quedat constituït pels següents senyors:

President: Dr. Josep M.ª Roca, per la Associació.

Vocals: Dr. Daniel Girona, per la Unió Catalanista; En Carles M.ª Soldevila, pel Centre Nacionalista Republicà; En Francesc Puig i Alfonso, per la Lliga Regionalista; En E. Moliné i Brasés, per l'Ateneu Barcelonés; Na Dolors Monserrà de Macià, Na Maria Domenech de Canyellas, En Miret i Sans, per l'Institut d'Estudis Catalans i en Lluís B. Nadal pels Estudis Universitaris Catalans.

La celebració del concurs o examen tindrà lloc el dia 6 d'Abril a les 10 en punt del matí, i segurament en un importantíssim centre cultural barceloní, celebrant-se les 5 de la tarda del mateix dia el repartiment de premis que revestirà inusitada importancia, car ell no serà altra cosa que un just homenatge a la Patria Catalana.

Els inscrits al concurs son 56 nois i 12 noies, pertanyents tots menys un a les seccions primera i segona del cartell (10 a 12, 12 a 15 anys).

Els premis quin conjunt es de 1000 pessetes seran augmentats amb llibres i objectes per als concursants que no hagin obtingut llibretes de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis.

GARBELLANT

D'un diari monàrquic:

«Halla terminándose el proyecto de un monumento para perpetuar la memoria de la infanta María Teresa, proponiéndose que se coloque en el centro de la plaza que se esta formando en el paseo de Rosales.

Se cree que el Ayuntamiento de Madrid no se negará a emplazar dicha estatua».

No faltaria més, que l'Ajuntament privés el cataplasme d'un monument aixís, a una figura tant notable en les arts, en la ciència i en les monjetes cuites! Trontollaría el *Mundo...* *Gráfico!*

La *Asociación de Exploradores Barceloneses* dita dels *bes-cuits*, ha demanat una subvenció de la friolera de 6.000 pessetes a l'Ajuntament de Barcelona.

A veure si ara'ns haurem de pendre en serio els nois del pal al coll; perque, això de demanar diners a la pubilla per pagar-los-hi el vestit de disfregar-se i la truita d'esmorzar que se enduen cada diumenge, també hi tindríem dret nosaltres i no som espanyolistes.

Si encara hi ha catalanistes a l'Ajuntament, ens agradarà veure com els donen un no com una casa... de la Ciutat.

Una preocupació constant ha portat el mal humor aquestos dies al nostre posat de bons minyons riallers, que tant ens afalaga.

Arriba una tribu senegalenca a la Ciutat; se enfila muntanya amunt del turó que esguarda fit a fit la Barcelona bella. Qui són aquesta gent? Heusaquí el mal humor nostre.

Si els marroquins són germans dels espanyols, aquells be deuen esser-ne parents. Oi?

Quin parentiu més fosc, amics, amb aquelles carns colrades!

Decididament Espanya no va al sepulcre encara, fortíssim Didac Ruiz. Espanya apuja el sou dels seus mestres, segons els diaris porten. Els que cobraven 500 pessetes cobraràn 625 ara; en tot un any!

Lo que deia un galifardeu traient la banya:

—Ara aquests mestres ja podran tenir lloro: els han apujat l'equivalent a lo que's menja de xacolata.

Toca a n'ells, ensenyar les vergonyes!

En Marsillach des d'aquí vinga inventar pesques de Catalunya. Barcelona es una mena de feude de la seva despreocupació i vinga omplir columnes dels diaris centralistes inventant

clavegueres per sobre'ls empedrats, com deia l'obscur Nogueras Oller.

Però, la veritat, ara vé d'Espanya: Mori es el nom d'un periodista anat de poc a Madrid. I quines tragedies ens conta d'allà dalt estant! Fins *La Publicidad*, reformista i tot, hi creu tant, que les publica.

Madrid està corcat; hi fa la viu viu una colla d'empleomaníacs que ja sabem els diners que'ns costen. Després té una aristocràcia pobre i embrutida, que's guanya la vida influent en la política, en l'amor i en el vici. Es rifa l'usdefruit de la carn d'una dona amb una mena de loteria vergonyant... i altres coses.

Ens han agafat unes ganes de tornar a llegir allò d'En Cabot, de quan era catalanista «Tornant de Madrid», per avorrir-lo més encara.

De les vergonyoses aliances electorals.

Deia l'estimat *Diari de Sabadell*:

«Continúa «El Poble» comentant el discurs del banquer Lerroux i finalment acaba demanant-li llògica.

Això es precisament lo que nosaltres li demanem al «Poble»; llògica, llògica; perquè els insults den Lerroux van dirigits a tots els federals nacionalistes, i si «El Poble» es, per totes aquestes circumstancies, enemic d'aliar-se amb els lerrouxistes a Barcelona i altres poblacions, deu observar a Sabadell la mateixa conducta.»

A l'esquerra també li manca una escola; la que fa fer les coses amb el cap, Allavors no li passaràn aquestes vergonyes de Sabadell i altres pobles, que són una faca de la seva actuació, que pretenen accentuadament catalanista.

Es allò de la dona del Cèssar, transformadet:

No n'hi ha prou dir-se catalanista, se n'ha d'ésser i fer-ne... i encara de bona fè. I sobre-tot, no publicar articles com aquell de Sabadell, parlant de la traveta que'ls regionalistes van fer a n'En Folguera; també per raons de llògica... i per no ensenyar la ceba.

Les estisores retallen triomfantes:

«El Imparcial», comentando las elecciones de Barcelona, insiste en afirmar que la concesión de las mancomunidades no borra ni acalla, antes bien estimula la arrogancia de los regionalistas.»

Als regionalistes no ho sabem, però an els catalanistes reconsagrais, no'ns borra ni acalla una punfa d'agulla. De Mancomunitats an amunt, encara hi fenim més alçada que de Ribes al Puigmal i més mal camí, que diguéssim.

NOVES

En Joaquim Molist ha mort!

Heusaquí quatre mots que'm porten a l'ànima el dol. Jove i entusiasta, posà al servei de Catalunya tot son saber i voler; per ell, el nom de la Patria era la vareta màgica que'l posava en moviment sens parar en sacrificis. Darrerament posà tot son esperit en la constitució del Casal Nacionalista Martinenc, i quí havía de dir-li que aquest havía de neixer el mateix dia que ell devallaria a la tomba.

Son enterro constituí una veritable manifestació, essent nombrosíssims els catalanistes que rendiren el darrer tribut al company estimat, a quins acompanyaven representacions de diverses entitats, entre elles el Casal Nacionalista Martinenc (en constitució), Intransigents del Clot, Associació Catalana de Beneficència, Associació Nacionalista Catalana i

RENAIXEMENT.
La Bandera de la Patria cobrí el fèretre del malaguanyat amic, justíssim homenatge al qui els darrers mots que digué foren els de Visca Catalunya...!

Al recordar al fervent patriota, enviem nostre sincer testimoni de condol a la esposa i fills del que fou En Joaquim Molist.

E. P. D.

* * *

Preguem a tots els nostres llegidors que vulguin enquadrar la col·lecció de l'any passat que se serveixin enviar-nos els exemplars del periòdic per tot el mes que som.

El preu de tapes i encuadernació es de ptes. 2'50. Als que sien de fora de Barcelona els recomanem indiquin per quin conducte volen el volum un cop llest.

Aixís mateix fem avinent que tenim disponibles quelques col·leccions encuadernades de l'any 1911 que oferim al preu de ptes. 10 el volum.

* * *

Aplec Patriòtic.— S'estàn activant els treballs per a la realització d'aquest Aplec per part dels fervents i entusiastes joves de l'entitat organitzadora «Joventut Catalanista» la qual no repara en medis per a que sia la festa de tots els que som de l'Unió Catalanista.

A la incondicional col·laboració del «Centre Catalanista» de Molins de Rei s'ha ajuntat la de la «Joventut Nacionalista» de Rubí, de qual població podem assegurar hi assistirà

tot el poble acompanyant la barrada ensenya de la «Joventut».

També s'hi han adherit ferventment el Grop de Joves - Stels Canigó, la «Lliga Espiritual de Ntra. Sra. de Montserrat» i l'Orfeó «Nova Catalonia» que juntades amb les adhesions ja rebudes, fan pujar aquestes a un número respectable.

La celebració d'aquest Aplec ha sigut xaradorosament acollida, no tant sols a Barcelona, sino al Vallés i Baix Llobregat; cosa que fa esperançar un èxit grandios a la lloable iniciativa de Joventut Catalanista.

Tractant-se de gent de la Unió Catalanista no cal dir que aquesta presidirà l'acte amb la honorabilíssima personalitat de son il·lustre President l'infadigable apòstol En Domingo Martí i Julià.

RENAIXEMENT no tant sols assistirà a la festa, sino que hi parlarà per boca de nostre caríssim Roig i Trius, aixís com també donarà tota mena de detalls a qui ho solliciti.

* * *

S'està imprimint un llibre de poesies patriòtiques degut al conegut literat En Frederic Rahola.

Es pot assegurar que abans de sortir a llum serà presentat pel seu propi autor, als socis del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria amb la lectura dels més importants fragments.

El Monument a Mossèn Cinto

El projecte d'erigir un monument a la memoria del gran poeta En Jascinto Verdager Pbre., creiem que mereixerà l'apoi de tots els bons catalans, els quals voldran contribuir ab el seu esforç material a que dita obra sigui digna del qui va dedicada.

La llista de suscripció continua oberta en les nostres Redacció i Administració, pregant a tothom qui vulgui contribuir-hi ho fassi lo més prompte possible.

Acció Cultural

Conferències de Dret Mercantil

A càrrec de l'il·lustre advocat En Jaume Carner anà la segona serie de conferències, organitzades pel benemèrit Centre Autonomista de Dependents del C. i de la I., la que versà sobre el tema «Suspensió de pagaments i fallides.»

Després d'un breu preàmbul, en el que demostrà que avui l'home de negocis, vist l'increment de la tècnica i de la maquinaria,—per no arruinar-se ni perjudicar als demés—té de ésser un home de ciències, felicità al Centre per la seva obra de reconstrucció d'una Catalunya en que'ls seus homes siguin forts i intel·ligents.

La disciplina—digué—econòmica i jurídica es la que domina arreu del món; per això, si tots els que contracten, al fer-ho, tinguessin ben present les regles, molts dels litigis serien resolts d'altra manera.

En aquesta conferència, no seguiré les lleis escrites, sinó que faré una reconcentració de lo que m'ha ensenyat la vida.

Tenim de buscar els motius de les fallides, més que la manera de combatre-les quan aquestes es presenten, aixó es, preveient-les, ja que no es el comerç, com la majoria creu, un joc d'atzar.

La intel·ligència o sigui el conreu de coneixements del comerciant, es necessari per a adquirir primerament un geni mercantil en que la rapidesa de la percepció i la calma en que deu reflexionar, li fassi enfocar tots els negocis amb acert, i després, talent d'organització, que es el coneixement complet de tots els elements del seu negoci.

■ Mes, d'aquestes dues qualitats, encar no n'hi ha prou, convé ademés conèixer la tècnica.

Precisament la nostra Ciutat, presenta una mostra d'aquesta classe de cultura comercial que fa que quan els nostres comerciants arriben a un cert grau del seu engrandiment es troben cohibits i d'allà no saben moure's.

Els defectes de voluntat, qu'es principalment el caràcter dolent de tracte comercial exterior i amb la dependència, es tant perjudicial al comerciant, com els estats morbosos dels negocis en que la mala constitució, per defectes d'emplaçament en l'indústria, i conduïts per la falta de consciència exacta entre 'l Volum de negocis, amb relació fixe amb el Capital i el Crèdit, el porten directament a la fallida.

També l'abús de l'especulació, es d'efectes desastrosos en el comerciant, quan no's te en compte el límit, en relació amb el seu capital i crèdit normal.

Un altre cas i en el qual es presenten molt sovint les suspensions i les fallides es el de gastos personals excessius, cas, que encara que no's sigui partidari de la vida social raquítica de l'home poderós, s'ha de reconèixer que l'home que viu del crèdit no deu haver de comptar amb els interessos agens.

Quan tots o algún d'aquets cassos, operen sobre una casa mercantil, es allavors que aquesta va a la desfeta; pero si quan el negociant se n'adona i no deixant-se ajupir per aquestes causes, liquidés els seus negocis, poden assegurar que s'evitarien moltes fallides.

La diferencia entre la suspensió de pagaments i la fallida, encara que la immensa majoria de suspensions esdevinguin fallides, es grossa juridicament.

Els majors perills del comerciant a la vigília de suspensió de pagaments, es escoltar un o alguns dels seus acreedors i que la formació del balanç obligatori no sigui feta concienment.

En aquets cassos es pot assegurar que les fallides esdevenen més violentes i immediates.

Amb tot i la brevetat de temps que marca el nostre còdig, per a les suspensions de pagament, n'hi han avui que duren fa vint anys, per medi dels convenis de les juntes d'acreedors, en les quals el conveni es obligatori si es aprovat per les tres quintes parts del passiu i la meitat més un dels acreedors, no podent obligar a cap d'ells, l'esmena de la totalitat de pagament i d'ajornament, acords que deuen ésser aprovats per la totalitat.

El comerciant pot adoptar dos medis: el de concert amb els acreedors i el deslligament de cada un d'ells.

Jo—digué—aconsellaria sempre el concert d'acreedors, nombrant un co-administrador dels negocis, forma que fóra de circumstancies oportunes d'interessos oposats entre'ls acreedors, crec que es la més ventajosa.

Després de remarcar novament que les suspensions de pagament no són fortuites, acabà'l senyor Carner l'interessantíssima conferència, que per la seva duració, li fou impossible de tractar de les fallides, lo que prometé fer-ho en un altre cicle de conferències.—C.